

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

TANÁCS

A Tanács következtetései

„Az igazságszolgáltatáshoz való jog – A digitalizáció lehetőségeinek kiaknázása”

(2020/C 342 I/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE a következőkre:

- a Tanács 2020. június 9-i következtetései Európa digitális jövőjének alakításáról,
- a Tanács 2019. december 3-i következtetései a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés jövőjéről,
- a Tanács 2019. október 7-i következtetései az Eurojustról: Az Európai Unió igazságügyi együttműködési egysége a digitális korban,
- a Tanács 2019. február 18-i következtetései az Európában készült mesterséges intelligencia fejlesztésének és használatának összehangolt tervéről,
- a Tanács 2017. június 8-i következtetései az információcsere javítását és az uniós információs rendszerek interoperabilitásának biztosítását célzó további lépésekről,
- a Tanács 2018. december 6-i, a 2019–2023-as időszakra szóló európai e-igazságügyi stratégiája,
- a 2018. december 6-i, a 2019–2023-as időszakra szóló e-igazságügyi cselekvési terv,
- „Az igazságszolgáltatáshoz való jog a digitális korban – kilátások és kihívások” elnevezésű, a német elnökség által 2020. július 16-án tartott konferencia,
- a Bizottság „Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért” című közleménye (COM(2020) 456 final),
- az EU 2020. évi igazságügyi eredménytáblája (COM(2020) 306 final),
- a Bizottság „Európa digitális jövőjének megtervezése” című közleménye (COM(2020) 67 final),
- a Bizottság „Európai adatstratégia” című közleménye (COM(2020) 66 final),
- a Bizottság „A mesterséges intelligencia – A kiválóság és a bizalom európai megközelítése” című fehér könyve (COM(2020) 65 final),
- az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének a „Your rights matter: Data protection and privacy, Fundamental Rights Survey” (Az Ön jogai fontosak: Adatvédelem és a magánélet védelme. Alapjogi felmérés) címmel 2020-ban végzett felmérése;
- az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének, az Európa Tanácsnak és az Emberi Jogok Európai Bíróságának a „Handbook on European Law relating to access to justice” (Kézikönyv az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó európai jogról) című, 2016. évi kézikönyve;
- a Bizottság által 2020. szeptember 14-én megjelentetett tanulmány az innovatív technológiáknak az igazságszolgáltatás területén való alkalmazásáról,
- a Bizottság által 2020. szeptember 14-én megjelentetett tanulmány a határokon átnyúló digitális büntető igazságszolgáltatásról,

- az Európa Tanács emberi jogi biztosának 2019. május 19-i ajánlása: „Unboxing Artificial Intelligence: 10 Steps to protect Human Rights” (A mesterséges intelligencia kicsomagolása: 10 lépés az emberi jogok védelme érdekében),
- az Európa Tanácsnak a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezménye által létrehozott tanácsadó bizottság 2019. évi iránymutatásai a mesterséges intelligenciáról és az adatvédelemről,
- az Európa Tanácsnak az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottsága által 2018. december 3–4-én elfogadott, a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatási rendszerekben történő alkalmazására vonatkozó európai etikai charta,
- az Európa Tanács Velencei Bizottsága által 2016-ban kidolgozott, a jogállamiság kritériumait tartalmazó lista,

Az igazságszolgáltatáshoz való jog

1. HANGSÚLYOZZA, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jog alapvető jog és központi eleme a jogállamiságnak, amely az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke értelmében az Európai Unió alapját képező egyik alapvető érték, és amely minden tagállam sajátja. Az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke kimondja, hogy a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek, továbbá az uniós jogrendben a bírósági felülvizsgálat biztosítására vonatkozóan megosztott felelősséget ruház a nemzeti bíróságokra;
2. EMLÉKEZTET arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 81. és 82. cikke alapján az EU felhatalmazással rendelkezik az igazságügyi együttműködés fejlesztésére a határokon átnyúló vonatkozású polgári és büntetőügyekben egyaránt, és újlag megerősíti azt az ehhez kapcsolódó célkitűzést, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jognak az EU-ban és a tagállamokban is ténylegesen biztosítva kell lennie;
3. RÁMUTAT, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke szerint mindenkinek joga van a hatékony jogorvoslatához egy olyan független és pártatlan bíróság előtt, amely a jogainak és szabadságainak bármilyen megsértését tisztességesen és nyilvánosan tárgyalja, továbbá jogosult egy tanácsadást, védelmet és képviselőt biztosító személy segítségét igénybe venni;
4. EGYETÉRT abban, hogy az uniós jog maradéktalan és hatékony alkalmazásának biztosítása, az igazságszolgáltatási rendszerek elfogadottságának javítása, valamint a jogállamiságba vetett bizalom megerősítése érdekében a hatékony jogvédelemhez való jogot a digitális transzformáció által létrehozott feltételek között is teljes mértékben érvényesíteni kell;
5. ÚJLAG MEGERŐSÍTI, hogy az igazságszolgáltatási ágazat digitális fejlesztésének emberközpontúnak kell lennie, és folyamatosan az igazságszolgáltatási rendszerek alapelveit – azaz a bíróságok függetlenségét és pártatlanságát, a hatékony jogvédelem biztosítását, valamint a tisztességes, nyilvános és észszerű időn belüli tárgyaláshoz való jogot – kell követnie és ezekhez kell igazodnia;
6. HANGSÚLYOZZA, hogy a digitális technológiákat az igazságszolgáltatási rendszerekben fel lehet használni a jogállamisági normák betartásának, valamint az alapvető jogok gyakorlásának és tiszteletben tartásának előmozdítására;
7. HANGSÚLYOZZA, hogy minden polgárnak részesülnie kell a további digitális lehetőségek előnyeiből, és egyenlő esélyeket kell élveznie az igazságszolgáltatáshoz és a tisztességes eljáráshoz való digitális hozzáférés tekintetében, tehát e digitális részvételt feltétel és megkülönböztetés nélkül minden társadalmi csoportnak garantálni kell. Különösen figyelembe kell venni a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeknek, többek között a gyerekeknek és a kiszolgáltatott helyzetű felnőtteknek, például az időseknek és a fogyatékkal élőknél, valamint a bűncselekmények áldozatainak az igényeit. A digitális technológiák igazságszolgáltatási rendszerekben történő használata következtében semmi esetre sem gyengülhetnek az eljárási biztosítékok azok számára, akik nem férnek hozzá e technológiákhoz;

Digitális igazságszolgáltatás

8. TISZTÁBAN VAN azzal, hogy a digitális transzformáció alapjaiban változtatta meg az emberek életét az elmúlt évtizedekben, és hogy ez a folyamat a jövőben is folytatódni fog;

9. MEGÁLLAPÍTJA, hogy a jogállamiság központi pillérét jelentő igazságszolgáltatási rendszerek alkalmazkodnak a változó igényekhez, és a polgárok rendelkezésére bocsátják a megfelelő technológiai lehetőségeket. Az Európai Bizottság által évente közzétett összehasonlító információs eszköz, az uniós igazságügyi eredménytábla szintén tartalmaz adatokat minden tagállamból az igazságszolgáltatási rendszerek digitalizációjának számos mutatójára, például az ítéletekhez való online hozzáférésre, valamint a keresetek online benyújtására és nyomon követésére vonatkozóan;
10. HANGSÚLYOZZA, hogy az olyan intézkedések, mint a bírósági eljárások digitális lebonyolítása, a felek, a bíróságok és a hatóságok közötti elektronikus kommunikáció, a dokumentumok elektronikus továbbítása, valamint az audio- és videoformában lebonyolított tárgyalások és konferenciák számos tagállamban máris fontos elemei a hatékony igazságszolgáltatásnak;
11. ÜDVÖZLI az elmúlt évtizedben az e-igazságügy területén elért eredményeket, mindenekelőtt az egymást követő stratégiákat és cselekvési terveket (jelenleg a 2019–2023-as időszakra szóló e-igazságügyi stratégia és cselekvési terv van érvényben);
12. MEGÁLLAPÍTJA, hogy a digitális technológiák dinamikus fejlődnek az EU igazságügyi és jogi ágazataiban, és ennek keretében egyre többször fogalmazódnak meg tervek új technológiák, többek között mesterségesintelligencia-rendszerek fejlesztésére és használatára vonatkozóan;
13. BIZTOS abban, hogy a tagállami igazságszolgáltatási rendszerek további digitalizációjában hatalmas potenciál rejlik abból a szempontból, hogy a polgárok EU-szerte könnyebben és hatékonyabban élhessenek az igazságszolgáltatáshoz való jogukkal. A digitális eszközök segíthetnek az eljárások jobb strukturálásában, valamint a standardizált és egységes feladatok kezelésének automatizálásában és felgyorsításában, és ezáltal növelni tudják a bírósági eljárások eredményességét és hatékonyságát;
14. ARRA SARKALLJA a tagállamokat ezzel összefüggésben, hogy nagyobb mértékben használják az eIDAS-keret által kínált digitális eszközöket, például az elektronikus azonosítási és bizalmi szolgáltatások biztonságos eszközeit, mivel ezek nagyon hatékonyan képesek gyors, kényelmes, biztonságos, megbízható és széles körű hozzáférést biztosítani az igazságszolgáltatási rendszerekhez;
15. HANGSÚLYOZZA, hogy lehetőség szerint a bírósági eljárások teljes folyamatát lefedő digitális megoldásokat kell kidolgozni, hogy az eljárások gyorsabbak és biztonságosabbak legyenek, és könnyebbé váljon a tagállamok közötti együttműködés. Az ilyen megoldásoknak a lehető legnagyobb mértékben interoperábilisnak kell lenniük egymással;
16. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI azt a célt, hogy a digitális technológiák használatán keresztül, a jogállamisággal összhangban tovább kell javítani a bírósági határozatok magas minőségét és átláthatóságát;
17. HANGSÚLYOZZA azonban, hogy a digitális technológiák és az elektronikus kommunikációs eszközök alkalmazásának nem szabad aláásnia a tisztességes eljáráshoz való jogot, mindenekelőtt a fegyveregyenlőség elvét és a kontradiktórius eljáráshoz való jogot, a nyilvános tárgyaláshoz való jogot, beleértve bizonyos esetekben az érintett fél fizikai jelenlétében tartott szóbeli meghallgatáshoz való jogot, valamint a jogorvoslati jogot;
18. KIEMELI a digitalizáció által arra kínált lehetőségeket, hogy a polgárok és a jogi szakemberek – amennyire ez a nemzeti jog alapján megengedhető – mindenkor átfogó hozzáféréssel rendelkezzenek az olyan jogi információkhoz, mint a jogszabályok és az anonimizált bírósági határozatok, valamint a saját ügyükben történt előrehaladással kapcsolatos információk, és RÁMUTAT az ezen információk nyilvánosan hozzáférhetővé, interoperábilissá, könnyebben megtalálhatóvá és megérthetővé, valamint könnyebben használhatóvá és tovább felhasználhatóvá tételével kapcsolatos technológiai lehetőségekre;
19. HANGSÚLYOZZA, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jobb digitális hozzáférés biztosítása, valamint a digitális bírósági eljárások lebonyolítása mindenekelőtt a távoli és vidéki területeken élő emberek számára lehet előnyös, feltéve hogy minden szükséges technikai feltétel – például a nagy kapacitású széles sávú internetkapcsolat – teljesül;
20. ELISMERI azonban, hogy az új digitális formák mellett meg kell tartani a hagyományos, nem digitális folyamatokat is, valamint adott esetben a személyes ügyfélszolgálatokat, hogy azok a polgárok is hatékony jogvédelemben részesüljenek és érvényesíthessék az igazságszolgáltatáshoz való jogukat, akik még nem tudnak teljes mértékben hozzáférni a technológiai fejlődés vívmányaihoz. Ugyanakkor egyszerű és közérthető megfogalmazásban átfogóan tájékoztatni kell a polgárokat arról, hogy miként használják a digitális szolgáltatásokat, és hogyan érvényesítsék a jogaikat ezen az úton;

21. TISZTÁBAN VAN azzal, hogy a digitális technológiák használata az igazságszolgáltatási ágazatban nagyon érzékeny kérdés, ezért annak meg kell felelnie az információkkal és a kiberbiztonsággal kapcsolatos legkorszerűbb szabványoknak, továbbá maradéktalanul eleget kell tennie a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó jogszabályoknak. Egyre nagyobb mértékben támaszkodunk a digitális technológiára és mindenekelőtt az automatikus folyamatokra, ezért a nyilvánosság bizalmának elnyerése érdekében e – többek között mesterséges intelligenciát használó – rendszereket gondos emberi felügyeletnek kell alávetni, és növelni kell az átláthatóságot;
22. HANGSÚLYOZZA, hogy a digitális technológiák használata javíthatja a vitarendezés peren kívüli és alternatív módszereihez való hozzáférést is, mégpedig úgy, hogy minden egyes ügyben garantálja a hatékony jogvédelemhez való jogot és a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a polgárok jogairól és kötelességeiről szóló információk eszközökhöz való hozzáférést, ami segíthet elkerülni a vitás ügyeket;
23. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az igazságszolgáltatás további digitalizációja és az új technológiák fokozottabb használata kulcsfontosságú az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának és rezilienciájának biztosításához, valamint HANGSÚLYOZZA, hogy a tagállamoknak és az EU-nak növelniük kell az ezen ágazat digitalizációjának előmozdítását és további kiterjesztését célzó erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítsák a digitális szolgáltatások rendelkezésre állását és az azokhoz való egyenlő hozzáférést;
24. KIEMELI, hogy a Covid19-válság megerősítette, hogy a tagállami bírósági eljárások és a határokon átnyúló eljárások során be kell ruházni digitális eszközökbe és használni kell ezeket;
25. TISZTÁBAN VAN annak fontosságával, hogy megfelelő interoperábilis csatornák jöjjenek létre annak biztosítására, hogy az igazságszolgáltatási rendszerek digitális működése hatékony és biztonságos legyen. A határokon átnyúló polgári és büntetőeljárások biztonságos kommunikációjának fő eszköze az e-CODEX (az internetes adatcserén alapuló e-igazságügyi kommunikáció), amelynek használatát tovább kell ösztönözni;
26. FELKÉRI a Bizottságot, hogy terjesszen elő az illetékes munkacsoport által megtárgyalandó jogalkotási javaslatot, amelynek célja az e-CODEX fenntarthatóságának biztosítása egy olyan, az eu-LISA-val kompatibilis, megfelelő irányítási és igazgatási struktúra kialakításával, amely tiszteletben tartja az igazságszolgáltatás függetlenségét és a tagállamok alkotmányos követelményeit, ugyanakkor biztosítja az uniós és a tagállami igazságügyi hatóságok megfelelő képviselését is;
27. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy mérje fel a lehetséges intézkedéseket, és mutassa be ezeknek az igazságügyi együttműködés területén való végrehajtására irányuló, a tagállamok véleményét figyelembe vevő elképzeléseit:
- *polgári és kereskedelmi ügyekben*, építve a hatóságok közötti, határokon átnyúló információcserének – az iratkézbesítésről, valamint a bizonyításfelvételtől szóló rendelet keretében – a digitalizáció és az informatikai eszközök használatával történő korszerűsítése felé már megtett lépésekre, és az „alapértelmezetten digitális” elvnek megfelelően folytatva a polgári és kereskedelmi ügyekre vonatkozó eszközök alapvető rendelkezéseinek korszerűsítésére nyíló lehetőségek elemzését, különös tekintettel azokra az eszközökre, amelyek közvetlenül relevánsak a polgárok és a vállalkozások számára,
 - *büntetőügyekben*, építve a digitális büntető igazságszolgáltatásról szóló friss tanulmány eredményeire és a tagállamok, a Bizottság, az Eurojust és minden ezen összefüggésben érintett fél által elvégzett munkára; emellett mérlegelve, hogy melyik másik, büntetőügyekkel kapcsolatos igazságügyi együttműködési eszközökre lehetne kiterjeszteni az elektronikus bizonyítékok digitális cseréjére szolgáló rendszert (eEDES), amely már jelenleg is támogat az európai nyomozási határozatokkal és a tagállamok közötti kölcsönös jogsegéllyel kapcsolatos eljárásokat, és a többsebességes Európa létrejöttének megakadályozása érdekében már kezdetektől minden tagállamot bevonva e munkába;
28. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy 2020 végéig dolgozzon ki átfogó uniós stratégiát az igazságszolgáltatás digitalizációjára vonatkozóan, és fejlessze tovább az uniós igazságügyi eredménytábla releváns, a digitalizációra irányuló mutatóinak nyomon követését, hogy segíteni tudja az EU-t és a tagállamokat az igazságszolgáltatáshoz való jog zökkenőmentes biztosításában, az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának javításában és a hatékony határokon átnyúló igazságügyi együttműködés lehetővé tételében;

Digitális készségek

29. MEGÁLLAPÍTJA, hogy az igazságszolgáltatási ágazatban fejleszteni kell a digitális készségeket annak érdekében, hogy a bírák, ügyészek, igazságügyi alkalmazottak és más igazságszolgáltatási szakemberek hatékonyan tudják használni és alkalmazni a digitális technológiákat és eszközöket, az igazságszolgáltatáshoz fordulóknak jogainak és szabadságainak kellő tiszteletben tartása mellett;
30. HANGSÚLYOZZA, hogy fontos a digitális technológiák használatával kapcsolatos tudatosság kialakítása a civil társadalom körében, és ÜDVÖZLI azokat a kezdeményezéseket, amelyek célja a polgárok tudatosságának fokozása és az emberek digitális jártasságának növelése – többek között a kutatás, a képzés és az oktatás segítségével – annak érdekében, hogy a digitális technológiák előnyeinek kiaknázásával tovább javuljon az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésük;
31. HANGSÚLYOZZA, hogy mindenekelőtt a bírának, ügyésznek, igazságügyi alkalmazottnak és más igazságszolgáltatási szakembereknek megfelelő képzésben kell részesülniük ahhoz, hogy ki tudják aknázni a digitális technológiák, többek között a mesterséges intelligencia használatából fakadó előnyöket, valamint hogy kezelni tudják a használatukkal összefüggő kockázatokat és tisztában legyenek a saját magatartásukkal kapcsolatos etikai követelményekkel. Ahhoz, hogy a felhasználók hozzáértő módon használják fel a szoftverek által kiadott eredményeket, illetve hogy ne hagyatkozzanak túlzott mértékben azokra, de ne is legyenek ok nélkül bizalmatlanok azokkal szemben, kellő ismeretekkel kell rendelkezniük a mesterséges intelligenciát alkalmazó eszközök működéséről, valamint azok lehetőségeiről és korlátairól, többek között érteniük kell, hogy ezen eszközök a személyekre és csoportokra vonatkozóan milyen feltevéseken alapulnak. Az igazságügyi képzés során hangsúlyt kell fektetni az egyének jogainak a digitális térben való megfelelő védelmére is, ideértve a magánélet tiszteletben tartásához és az adatvédelemhez való jogot is;
32. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy mozgósítsa elő egyrészt a bírák, ügyészek, igazságügyi alkalmazottak és más igazságszolgáltatási szakemberek digitális jártassággal és készségekkel kapcsolatos képzési lehetőségeit, többek között az Európai Igazságügyi Képzési Hálózaton (EJTN) keresztül, másrészt azt, hogy az igazságügyi képzés módszertanában nagyobb helyet kapjon a digitális technológiák használata.

Mesterséges intelligencia

33. MEGÁLLAPÍTJA, hogy a mesterségesintelligencia-rendszerek igazságszolgáltatási ágazatban való alkalmazásának kutatása és fejlesztése már folyamatban van az Unióban, és néhány tagállamban már küszöbön áll az ilyen rendszerek gyakorlati megvalósítása. ELISMERI, hogy a mesterséges intelligencián alapuló alkalmazások használatának egyik előfeltétele a digitalizáció megfelelő szintjének elérése;
34. ÜDVÖZLI az innovatív technológiáknak az igazságszolgáltatás területén való alkalmazásáról szóló európai bizottsági tanulmányt, amely áttekinti a mesterséges intelligencia és a blokklánc-technológiák nemzeti hatóságok általi alkalmazását, és javasolja az uniós szintű koordináció megerősítését a szinergiák és az interoperabilitás biztosítása érdekében;
35. HANGSÚLYOZZA, hogy az igazságszolgáltatási ágazatban alkalmazott mesterségesintelligencia-rendszerek a jövőben képessé válhatnak arra, hogy – a tagállamok jogi keretén belül – egyre összetettebb feladatokat hajtsanak végre, például a következőket: az ügyek tárgyára vonatkozó információk elemzése, strukturálása és előkészítése, szóbeli meghallgatásokról készült felvételek leiratának automatikus elkészítése, gépi fordítás felkínálása, jogi dokumentumok és bírósági ítéletek elemzésének és értékelésének támogatása, a pernyerési esélyek becslése, az esetjog automatikus anonimizálása és jogi chatbotokon keresztül történő információnyújtás;
36. MEGÁLLAPÍTJA, hogy a mesterségesintelligencia-rendszerek, különösen a gépi tanuló rendszerek fejlesztése annak a függvénye, hogy rendelkezésre állnak-e széles körben nagy adathalmazok – például anonimizált bírósági iratok és ítéletek – a felhasználási célhoz mérten kiváló minőségben;
37. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együttműködve tanulmányozza egyfelől, hogy ezek az információk milyen feltételek mellett tehetők – többek között az ECLI-keret igénybevételeivel – géppel olvashatóvá, hozzáférhetővé, megbízhatóvá, tovább felhasználhatóvá és elemezhetővé, másfelől azt is, hogy miként lehet kezelni az adathalmazokban fellelhető torzításokat a diszkriminatív eredmények megelőzése érdekében;

38. ELISMERI, hogy a mesterséges intelligenciát alkalmazó eszközök használata révén javulhat az igazságszolgáltatási rendszerek működése – a polgárok és a vállalkozások javát szolgálva –, mivel az segíti a bírakat és az igazságügyi alkalmazottakat tevékenységeik ellátásában, felgyorsítja a bírósági eljárásokat, valamint hozzájárul a bírósági határozatok összehasonlíthatóságának, következetességének és végső soron minőségének fokozásához;
39. HANGSÚLYOZZA, hogy a mesterséges intelligenciát alkalmazó eszközök igénybevétele nem befolyásolhatja a bírák döntéshozatali hatáskörét és a bírói függetlenséget. A bírósági határozatokat minden esetben embernek kell meghoznia, és e feladat nem ruházható át egy mesterséges intelligenciát alkalmazó eszközre;
40. KIEMELI, hogy a mesterséges intelligencia igazságszolgáltatási ágazatban való alkalmazása magában rejtheti azt a kockázatot is, hogy a hátrányos megkülönböztetés létező formái – többek között a sztereotípiák, előítéletek vagy strukturális egyenlőtlenségek – állandósulnak és esetleg erősödnek, valamint hogy a döntéshozatal torzul, illetve átláthatatlanná válik, és ezáltal sérülhetnek az olyan alapvető jogok, mint például az emberi méltósághoz, a szabadsághoz, a megkülönböztetésmentességhez, a magánélet tisztelgetben tartásához, az adatvédelemhez, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog;
41. HANGSÚLYOZZA, hogy a gépi tanuláson alapuló mesterségesintelligencia-rendszerek eredményeit bizonyos esetekben nem lehet visszafejteni, és az így kialakuló feketedoboz-hatás megakadályozza a megfelelő és szükséges felelősségvállalást, és lehetetlenné teszi annak ellenőrzését, hogy az eredményt hogyan érték el, és hogy az megfelel-e a vonatkozó szabályozásnak. Az átláthatóság effajta hiánya alááshatja az ilyen eredményeken alapuló határozatok elleni hatékony fellebbezés lehetőségét, és ezáltal sértheti a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jogot, valamint leszűkíti azokat a területeket, amelyeken e rendszerek jogszerűen alkalmazhatók;
42. EGYETÉRT a Bizottság mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvében megfogalmazott azon állítással, miszerint az igazságszolgáltatási ágazat olyan terület, amely közvetlen módon érintheti a polgárok jogait, ezért helyénvaló lenne ezen a területen egyértelmű európai szabályozási keretet kialakítani;
43. TÁMOGATJA a Bizottság azon nézetét, hogy az igazságszolgáltatás olyan ágazat, ahol a jellemzően végzett tevékenységek sajátosságai miatt komoly kockázatokkal kell számolni. Az igazságszolgáltatási ágazatban kielégítő biztosítékokra van szükség az alapvető jogok védelmének garantálása, valamint a mesterséges intelligencián alapuló alkalmazások felelős, megbízható, közérdekű és emberközpontú fejlesztése és használata érdekében;
44. MEGERŐSÍTI, hogy az igazságszolgáltatási ágazatban kötelező jogi követelményeket kell bevezetni – a lehetőségek vizsgálatát követően – a mesterségesintelligencia-rendszerek tervezésére, fejlesztésére, telepítésére, használatára és értékelésére vonatkozóan, az alapvető jogokat érintő potenciális kockázatok hatékony kezelése érdekében. Ezek a szabályok kiterjedhetnek különösen a következőkre: az olyan automatizálás tilalma, amely a bírósági döntéshozatalt átláthatatlanná tenné, az átláthatóság, az érthetőség, az ellenőrizhetőség, a robusztusság, a pontosság, a biztonság és az elszámoltathatóság megfelelő foka, valamint a megkülönböztető hatások megelőzését célzó követelmények;
45. HANGSÚLYOZZA, hogy az igazságszolgáltatási ágazatban – különösen a bírósági eljárásokban – alkalmazott mesterségesintelligencia-rendszereket előzetes értékelési eljárásnak kell alávetni, többek között a rendszer megbízhatósága, érthetősége, robusztussága és biztonsága tekintetében. RÁMUTAT ARRRA, hogy a mesterséges intelligencián alapuló alkalmazások – és az azokból származó eredmények – nyomon követésére és felülvizsgálatára megfelelő és hatékony rendszert kell létrehozni;
46. FELSZÓLÍTTJA a Bizottságot, hogy a mesterséges intelligenciára vonatkozó lehetséges jövőbeli uniós jogi keret kidolgozásakor vegye figyelembe, hogy milyen potenciális előnyöket, illetve milyen kockázatokat és követelményeket kell szem előtt tartani kifejezetten az igazságszolgáltatási ágazatban.

Finanszírozás

47. KIEMELI, hogy míg az igazságszolgáltatás digitalizációja konkrét és tartós előnyökkel jár az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel és az igazságszolgáltatási rendszerek működésével kapcsolatos költségek csökkentése szempontjából, a különféle intézkedésekbe történő kezdeti beruházásokhoz megfelelő finanszírozásra lesz szükség. FELSZÓLÍTTJA a Bizottságot, hogy biztosítson megfelelő finanszírozást az igazságszolgáltatás digitalizációjának támogatására, különösen a Digitális Európa programon keresztül;

48. Arra ÖSZTÖNZI a tagállamokat, hogy vegyenek részt a finanszírozásra irányuló uniós pályázati felhívásokban, és az uniós költségvetésből származó különböző finanszírozási lehetőségeket – például a kohéziós alapokat, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt és a Jogérvényesülés programot – felhasználva aktívan dolgozzanak ki olyan intézkedéseket, amelyek az igazságszolgáltatás digitalizációjához kötődnek;
49. MEGÁLLAPÍTJA, hogy fontos annak szavatolása, hogy uniós szinten könnyebbé váljon a forráshoz jutás, különösen az adminisztratív formaságok lehető legegyszerűbbé tétele révén, a költségvetési rendelet tiszteletben tartása mellett;
50. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, az összes tagállamot és az Európai Parlamentet, hogy a többéves pénzügyi keretben foglalt különböző pénzügyi eszközök révén biztosítsák az igazságszolgáltatás digitalizációjával kapcsolatos intézkedések finanszírozását. FELSZÓLÍTJA a Bizottságot, hogy a munkaprogramokban aktívan mozdítsa elő az igazságszolgáltatás digitalizációjával és technológiai innovációjával kapcsolatos intézkedéseket, többek között a kutatás és fejlesztés szakaszában.

Folyamatos együttműködésre törekvés

51. FELSZÓLÍTJA az összes érdekelt felet, köztük a Bizottságot, az összes tagállamot, az Európai Parlamentet és a jogi szakembereket, hogy közös, konstruktív és fenntartható módon működjenek együtt az igazságszolgáltatási rendszerek további digitalizációjának folyamatos előbbre vitele érdekében.
 52. ELISMERI és figyelembe fogja venni a digitális technológiák – többek között a mesterséges intelligencia – használatával kapcsolatban az Európa Tanácsban és annak intézményeiben, például az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottságban és a mesterséges intelligenciával foglalkozó ad hoc bizottságban, valamint más fórumokon, például a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben és az ENSZ-ben végzett értékes munkát és kezdeményezéseket, és HANGSÚLYOZZA a koherencia és az együttműködés fontosságát ezen a területen.
-